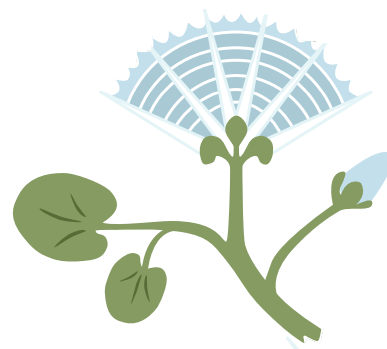

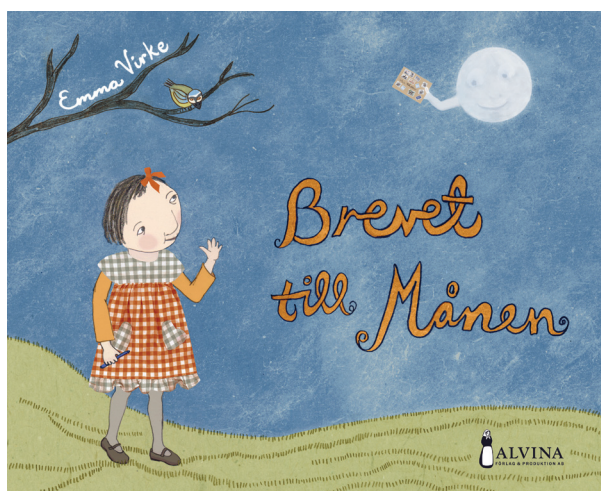
En arbetshandledning från Alvina förlag

Brevet till månen

Text: Kristina Hoas och Jessica Gottberg Bild: Emma Virke Form: Eva Englund

2010–11–21

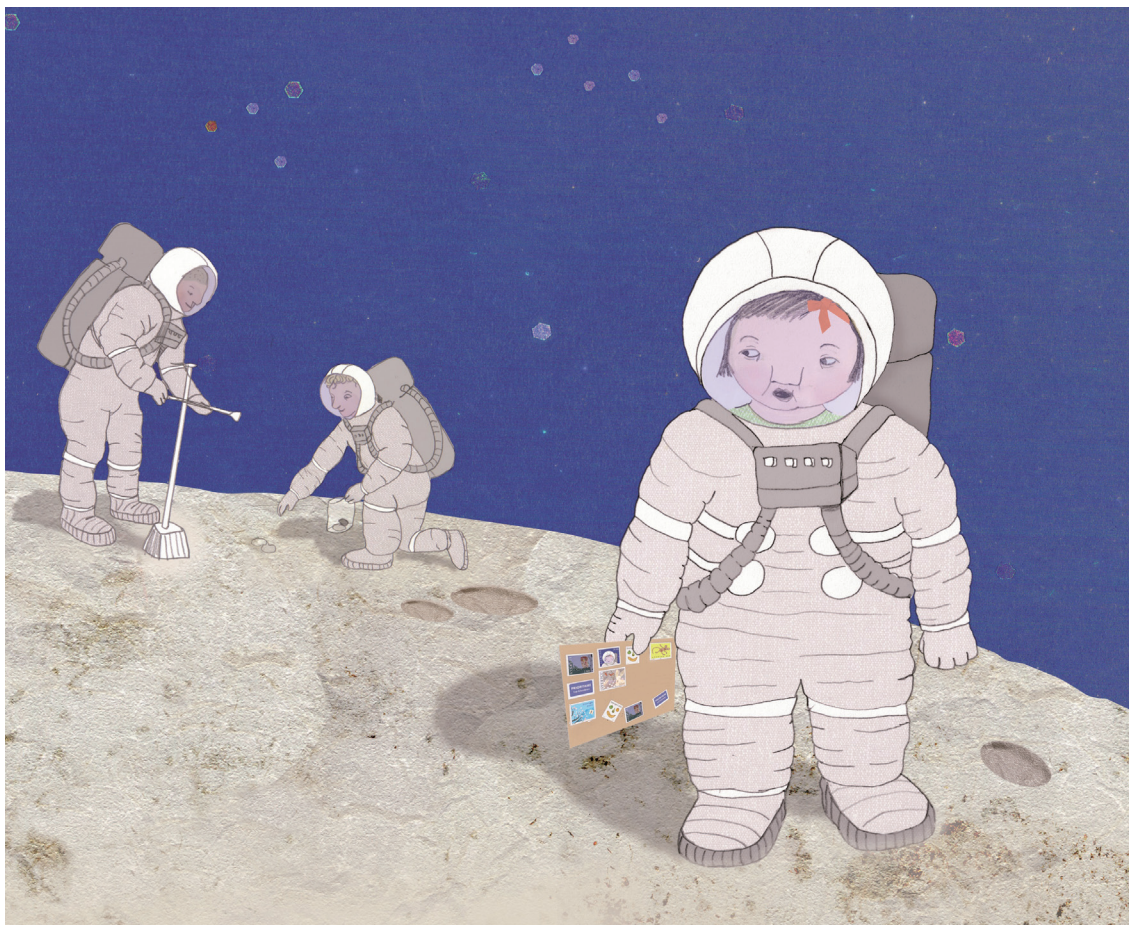
ISBN: 978-91-86391-05-8

Brevet till månen handlar om Moa som funderar över månen. Tänk att den följer med var man än går! Men känner den sig inte ensam, där uppe? Hon vill åka dit, men pappa säger att det inte går. Det är för dyrt, tycker han. Så Moa skickar ett brev istället, och får ett svar som ingen hade väntat sig!

Emma Virke är verksam som författare, illustratör, grafisk formgivare och bildkonstnär. År 2009 vann hon Natur & Kulturs bilderbokstävling med sina underbara illustrationer till Eva Lindströms *Mops*. Med *Brevet till Månen* debuterar Emma som författare.

I den här arbetshandledningen presenterar vi flera idéer om hur man kan arbeta vidare med *Brevet till månen* i en barngrupp eller klass. Låt boken bli en utgångspunkt för att samtala med barnen om deras funderingar och en inspirationskälla för eget skapande! Eller arbeta vidare med månen och rymden, resor och adresser, frimärken och brev. Sist i handledningen finns också förslag på hur ni kan arbeta med grundläggande matematik inom dessa teman. Vi hoppas att arbetshandledningen kan inspirera er att hitta på fler övningar och arbetsmetoder, gärna tillsammans med barnen. Så ge er ut på en spännande upptäcktsfärd bland planeter och portotabeller!

Diskutera tillsammans

Efter att ni har läst boken tillsammans finns det mycket att prata om! Genom att ställa öppna frågor till barnen kan ni samtidigt få reda på vad de funderar på och hur de uppfattar sin omgivning. För här finns inga rätt eller fel – bara olika sätt att se och tänka.

- Brukar du titta efter månen. När då? Vad tänker du då?
- Tänker du på rymden ibland? Vad finns där? Hur kommer man dit?
- Astronauter har som jobb att åka upp i rymden, vad gör de där? Hur ser en dag ut på jobbet för en astronaut? Vad skulle du göra om du var astronaut?
- Jorden har en måne. Planeten mars har två. Hur ser det ut när månarna lyser där? Eller på Saturnus som har 60 månar? Vad tänker du om hur det är att vara på en måne?
- I boken åker Moa till månen. Har du själv varit på en spännande resa någon gång? Vart skulle du helst vilja resa om du fick välja?
- Har du fått brev någon gång? Från vem då? Vem vill du själv skicka brev till?
- Vad händer med ett brev efter att man har postat det? Hur vet brevet vart det ska?

Gör collage

Bilderna i *Brevet till månen* har Emma Virke gjort som collage. Med hjälp av datorn har hon fogat ihop teckningar, målningar, foton, tyg och andra material. Titta noga på bilderna, så kanske ni kan se vilka material Emma har använt.

Collage kan ni också göra själva, kanske för hand på papper. Det finns så många material som går att använda:

- Teckningar och målningar
- Fotografier
- Olika typer av papper (färgat papper, guld- eller silkespapper, tapet, omslagspapper, kartong mm)
- Snören, band och presentsnören
- Tyg och garn
- Plast från t.ex. plastpåsar
- Piprensare och ståltråd
- Bilder och text från tidningar
- Fotografier
- Stämplor
- Material från naturen, t.ex. pressade blommor, blad, gräs eller barr
- Bokmärken, frimärken, guldstjärnor, etiketter, klistermärken o prickarna från hålslaget

Klipp ut det ni vill använda i collaget och prova er fram till hur de olika delarna bäst kan sättas ihop. Om ni har någon specialsax, så kan det ni klipper ut få snygga sicksack-kanter (eller andra mönster).

Som underlag till collaget kan man använda vanligt papper, kartong eller färgat papper. Det är också bra att ha olika sorters lim beroende på vad man vill limma fast. Limstift passar bra för papper, men garn och tyg fäster bättre med ett kladdigare lim. Tejp är också väldigt användbart!

Skriv brev

I Sverige skickas det ungefär 20 miljoner brev – varje dag! Men det mesta som vi får i brevlådan är räkningar och information från företag och myndigheter.

Moa i Emma Virkes bok vill skriva brev till månen för att fråga om den känner sig ensam. Vem (eller vad) vill ni skriva brev till? Och vad vill ni fråga? Eller berätta om! Ni kan antingen skriva brev, eller rita dem som Moa gör. När du gjort klart brevet kan ni göra en utställning med dem. Eller också är det bara att lägga det i ett kuvert, skriva rätt adress och sätta på frimärken och så ner i den gula postlådan.

Vad händer med breven?

Om du tittar noga på en postlåda ser du att det står tider på. Vad betyder de?

Varje dag kommer postbilen och tömmer postlådan. Då öppnar man lådans botten och tömmer ut alla breven i en säck och kör dem till närmaste postterminal. Där sorteras breven efter postnummer och skickas till rätt stad eller rätt land. I den nya staden sorteras breven en gång till så att brevbäraren kan lägga dem i rätt brevlåda. En del postterminaler tar emot studiebesök. Ring till postens växel och fråga hur det är där ni bor!

Hur ser din egen brevlåda ut? Har du sett brevbäraren någon gång? Brukar brevbäraren hemma hos dig cykla eller åka bil? Vilket är det bästa brevet du skulle kunna få?

Kanske vill ni göra egna brevlådor av lådor eller kartonger och skicka brev till varandra?

Gör frimärken

På baksidan av *Brevet till månen* sitter det en massa frimärken. Varför sätter man frimärken på brev? Ofta föreställer ju frimärken sådant som är lite extra fint eller viktigt. Vad tycker ni vore bra motiv på ett frimärke? Rita eller måla era egna frimärken – eller gör dem i form av collage!

Månen

Moa tänker mycket på månen, och att den följer med överallt där hon går. Vad betyder det egentligen att månen är ny? Eller att den är full? Eller halv?

I almanackor brukar man ofta kunna se när det är fullmåne eller halvmåne. När är det dags nästa gång? Och hur många dagar är det mellan varje fullmåne?

Matte med brev och frimärken

FUNDERA PÅ FORMER: De flesta frimärken som man ser är ju fyrkantiga, antingen med lika långa sidor (kvadrat) eller med olika långa sidor (rektangel). Men det finns ju fler former att välja på! Vilka kan ni komma på? Och skulle någon form passa extra bra till något frimärksmotiv som ni har tänkt ut? Ett månfrimärke borde kanske vara runt? Och ett ostfrimärke triangelformat. Eller ska det vara runt, det också?

ADRESSER: Adressen som står utanpå ett brev består ju av tre eller fler rader. Först står namnet på den som ska få brevet, och på nästa rad står ofta gatadressen. Det är ju praktiskt att alla hus på gatorna har fått varsitt nummer så är det lätt att hitta rätt! Vilket nummer bor ni på? Och var ligger dagis, skola eller bibliotek? Och har ni tänkt på att gatunumren är ”sorterade” – jämna tal på ena sidan, och ojämna på den andra?

På tredje raden i adressen står det oftast ett postnummer och en ort. Vad heter orten där ni bor? Och vilket postnummer är det? Har din kompis samma postnummer som du? Ibland är det bara en gata som skiljer – eller så kan postnummergränsen gå mitt emellan två hus på samma gata!

Om man ska skicka brevet utomlands, skriver man ofta landet på den fjärde raden. Vilket land skulle du vilja skriva brev till? Och vilka frimärken behöver man då?

DATUM: Högst upp på brev skriver man ju ibland ett datum. Och posten stämplar frimärket med ett datum som visar när brevet har skickats. Titta tillsammans på datumen och klura ut vad de olika siffrorna betyder. Vilket år är det? Och vilken månad?

Dagarna har ju både ett namn och en siffra. Vilken veckodag är härligast? Och hur många dagar är det egentligen i olika månader? När det är skottår är det ju lite speciellt! Undrar hur det skulle vara att ha födelsedag den 29 februari?

Några datum är ju lite speciella. Den 24 december till exempel, och 1 april. Andra speciella dagar flyttar på sig och får olika datum olika år. När är det till exempel midsommarafton? Eller påsk, nouroz eller ramadan?

VÄG OCH RÄKNA: När man skickar ett brev som är tungt eller ska långt bort kan man ju behöva sätta på fler än ett frimärke. Hur många som behövs kan man läsa i en portotabell (de finns ofta på baksidan av frimärkshäften). Prova att väga olika saker – till exempel brev som ni har gjort – och klura ut hur många frimärken som behövs. Och vad skulle det kosta?

SORTERA: En annan bra matteövning är att sortera saker. Samla ihop en massa olika frimärken och klipp ut dem. Försök sedan tänka ut så många olika sätt som möjligt att sortera dem på. När ni har delat in dem i olika grupper, kanske det går att sortera varje hög i undergrupper också?

Läs mer i böcker

Om ni vill veta mer så finns det mycket att läsa! Här är några förslag:

Skönlitterära böcker om månen

- Clason, Maria: *Månen blänker inte längre*. Sivart, 2008
- Dahan, André: *Månen är barnvakt*. Eriksson & Lindgren, 1991
- Dahlgren, Eva och Jansson, Pål: *Lars & Urban och pudelstjärnorna*. Piratförlaget, 2005
- Dahlin, Petrus och Thore, Maria Nilsson: *Mångubben*. Kabusa, 2008
- Danielsson, Thomas och Mac Dalland, Maria: *Örnen och krokodilen*. Bonnier utbildning, 2010
- Fuglesang, Christer och Tapia, Alvaro: *Rymdresan*. Fri tanke förlag, 2010
- Gahrton, Måns och Unenge, Johan: *Ronny & Julia åker till månen*. Bonnier Carlsen, 2004
- Gerhardsson, Krister och Maini Gerhardsson, Kiran: *Månkalle och det magiska svärdet*. Bonnier Carlsen, 2002
- Ingyes, Gunilla: *Nalle Brunos vinter*. NoK, 2005
- Kányádi, Sándor och Edström, Henrik: *Den nyfikna månen*. Brända böcker, 2007
- Spee, Gitte: *Herr gris åker till månen*. NoK, 2003
- Stenbrink, Lena och Jäger, Tor: *Tobias och månstenen*. BW, 2008
- Tiberg, Joar och Höglund, Anna: *Månen blev rädd*. R & S, 2010
- Wallte, Elin och Wannerberger, Frida: *Inezza prinsessa*. Vombat, 2009
- Widmark, Martin och Sternehäll, Britt: *Rymd-Rakel och Gubben i månen*. Bonnier Carlsen, 2008
- Virke, Emma: *Brevet till månen*. Alvina, 2010

Faktaböcker om månen

- Danielsson, Karin och Montén, Eva: *Månen*. Gleerup, 1998
- Graham, Ian: *En resa genom rymden*. BW, 2008
- Lindström, Jonathan: *Till månen*. Bonnier Carlsen, 2010
- Mellgren, Erik och Nyberg, Robert: *Månjust*. NoK, 1996
- Newth, Eirik: *Månen*. Alfabeta, 2004
- Rundgren, Helen: *Solen, månen och den röda planeten*. Sveriges Utbildningsradio, 2008
- Sparrow, Giles och Walker, Mark: *Månen*. NoK, 2004
- Turnbull, Stephanie och Chen, Kuo Kang: *Lätta fakta om sol, måne och stjärnor*. Bergh, 2009
- Wilkinson, Philip och Dennis, Peter: *Först till månen: den första bemannade månfärden*. Bonnier Carlsen, 2000

Skönlitterära böcker om brev och frimärken

Frimansson, Inger och Bergman, Sara N.: *Alla älskar Putte*. Bonnier utbildning, 2010

Gelotte, Ann-Madeleine: *Brev från en kanin*. Tiden, 1994

Hedman, Sofia och Gunnarsson, Lisa: *Mitt i mål Matti*. Eriksson & Lindgren, 2005

Hole, Stian: *Herman och eldsvådan*. Alfabeta, 2009

Landström, Olof och Lena: *Nisse går till posten*. R&S, 1993

Tellegen, Toon: *Riktigt goda vänner*. Alfabeta, 2000

Whybrow, Ian och Ross, Tony: *Lilla Vargens styggeribok*. R&S, 2002

Faktaböcker om brev och frimärken

Hägg, Erik: *Sveriges frimärken 1855–1963*. Norrköpings frimärksklubb, 1994

Norborg, Knut och Suneson, Anders: *Första frimärksboken*, R&S, 1992

Läs mer på internet

Postens hemsida

Här kan man bland annat titta på olika frimärken, läsa portotabeller, ta reda på var närmsta brevlåda finns och föreslå motiv till nya frimärken!
www.posten.se

Fakta om stjärnor och planeter

Vad är det egentligen vi ser när vi tittar upp på stjärnhimlen?
Läs om stjärnor och planeter, rymdfärder och stjärnbilder.
www.ungafakta.se/stjarnorplaneter

Mer fakta om rymden

Naturhistoriska riksmuseet har en massa fakta om rymden och om månen.
www.nrm.se

Månens faser

Här kan du se vilken fas månen befinner sig i just idag.
hem.ektv.nu/~ekt000851/mane

